

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Lausunto

2.9.2019

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntönnö 27.6.2019 (Dnro: 1213/06.02/2018)

Lausunto Suomen susikannan hoitosuunnitelman luonnoksesta

Nyt lausuntokierroksella olevassa susikannan hoitosuunnitelmassa nostetaan Pohjanmaan liiton mielestä esille useita tärkeitä teemoja, mutta käytännön toimenpiteiden osalta jää kuitenkin vielä paljon toivomisen varaa.

Pohjanmaan liiton maakuntahallitus on viime vuosien aikana ottanut useamman kerran kantaa susikannan huolestuttavaan kehitykseen läntisessä Suomessa (esim. 4.2.2019 ja 26.3.2018). Pohjanmaan liitto on kannanotoissaan korostanut sitä, että konkreettisiin toimenpiteisiin täytyy ryhtyä nopeasti ennen kuin se on liian myöhäistä. Pohjanmaan liitto järjesti kesäkuussa 2018 maakunnallisen susifoorumin, jossa keskusteltiin Suomen johtavien asiantuntijoiden johdolla Suomen suurpetopolitiikasta sekä susikannan tilanteesta Suomessa ja Pohjanmaalla. Susifoorumin viesti viranomaisille oli erittäin selkeä. Viranomaiset eivät ole reagoineet riittävän ripeästi ja päättäväisesti susikannassa tapahtuneisiin merkittäviin muutoksiin. Maa- ja metsätalousministeriön syksyllä 2018 käynnistämään Suomen susikannan hoitosuunnitelman päivittämiseen kohdistuukin maakunnissa erittäin paljon odotuksia.

Seuraavassa käydään tiiviisti läpi niitä teemoja, joita Pohjanmaan liitto on omissa kannanotoissaan tuonut esille, ja miten ne on huomioitu hoitosuunnitelman luonnoksessa.

Lainsäädäntöä olisi tarkistettava, jotta voidaan nopeammin ja tehokkaammin ryhtyä toimenpiteisiin, joilla estetään susien tottuminen ihmisten läsnäoloon.

Pohjanmaan liiton mielestä näin tärkeässä asiassa ei ole varaa jäädä odottelemaan oikeuden ennakkopäätöksiä, vaan toimenpiteisin on ryhdyttävä välittömästi.

Luonnoksessa viitataan lähinnä käynnissä oleviin oikeusprosesseihin ja todetaan toimenpiteiden (esim. kannanhoidollinen metsästys) edellyttävän niistä saatavia ratkaisuja. Asioiden käsittely eri oikeusasteissa on kuitenkin erittäin aikaa vievää. Kansalliseen lainsäädäntöön (esim. poliisilaki) on mahdollista tehdä muutoksia, jotka antavat alueellisille viranomaisille paremmat mahdollisuudet reagoida uhkaaviin tilanteisiin nykyistä nopeammin ja tehokkaammin.

Akuutteihin vaaratilanteisiin liittyvään byrokraatiaan ei hoitosuunnitelman

luonnoksen mukaan ole odotettavissa helpotusta. Vaaraa aiheuttavalle sudelle määritellään hoitosuunnitelmassa viisi eri kategoriaa, joiden pohjalta jatko-toimenpiteistä päätetään. Lisäksi toimenpiteiden edellytyksenä on yhä suden toistuvat ja säännönmukaiset pihavierailut. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa, ei hoitosuunnitelmassa tarkemmin avata. Pohjanmaan liitto on myös erittäin epäileväinen sen suhteen, että onko toistuvien pihavierailujen kohdalla erilaisista karkotusmenetelmistä konkreettista apua.

Pohjanmaan liitto edellyttää, että riistahallinto ja poliisi pystyvät kentällä yhtenäisesti soveltamaan edellä mainittuja ohjeita. Olisi tarkoituksenmukaista, että poliisi paikan päällä voisi päättää suden hävittämisestä. Pohjanmaan liiton mielestä poliisin pitää voida todeta paikan päällä, että susi on tapettu itsesuojelutarkoituksessa uhkaavassa tilanteessa, jolloin esitutinnan sijasta laadittaisiin raportti asiasta. Tärkeää on myös poikkeuslupamenettelyn sujuvoittaminen.

Susikannan sääntelyssä tulisi huomioida alueen sosiaalinen kestävyys.

Susien hoitosuunnitelmassa korostetaan alueen sosiaalisen kestävyuden sijasta suden ja susikannan sietämisen edistämistä ja sitä kautta perustan luomista suden hyväksyttävyydelle. Pohjanmaan liitto painottaa, että suden hyväksyttävyyttä ei edistetä, jos jatkuvassa pelossa eläville ja taloudellisia vahinkoja kärsineille ihmisille ryhdytään puhumaan heidän sietokykynsä parantamisesta.

On otettava huomioon, että susien lisääntynyt esiintyvyys aiheuttaa myös taloudellisia haasteita. Koulukyytejä on jouduttu lisäämään useassa kunnassa lasten turvallisuuden takaamiseksi. Pohjanmaan poliisilaitoksen tilaston mukaan vuonna 2016 susiin liittyviä hälytystehtäviä (alle 100 metriä asutuksesta) oli 68 mutta lokakuun alussa vuonna 2018 tehtäviä oli jo 422. Rahassa tämä merkitsi vuonna 2016 runsaat 20 000 euroa ja vuonna 2018 runsaat 129 000 euroa.

Hoitosuunnitelmassa viitataan tavoitetasoihin ”pienin elinvoimainen susikanta” ja ”susikannan suotuisa suojelutaso”. Pohjanmaan liitto esittää, että hoitosuunnitelmassa määriteltäisiin tarkemmin, missä tällä hetkellä mennään kyseisten tavoitetasojen suhteen ja onko alueellisilla ”susikeskittymillä” merkitystä, kun keskustellaan susikannan valtakunnallisesta tavoitetasosta. Huomioitavaa on, että Suomen susikanta on osa siperialaista susikantaa, eli Suomen susikantaa ei voida pitää uhanalaisena.

Suurpetovahingoista kärsineille pitäisi maksaa täysimääräiset vahingonkorvaukset.

Myönteisenä havaintona Pohjanmaan liitto tuo esille, että susikannan hoitosuunnitelmassa korostetaan sitä, että suden aiheuttamat kotieläin- ja koira- vahingot korvataan täysimääräisesti. Lisäksi tuodaan esille, että mahdolliset porovahinkojen leikkaukset kohdistetaan jatkossa ainoastaan porovahinkoihin. Tämä mahdollistaa osaltaan sen, että korvaukset kotieläinvahingoista maksetaan huomattavasti aiempaa nopeammin. Pohjanmaan liitto kiinnitti hoitosuunnitelmassa huomiota siihen, että vahinkojen yhteydessä mainitaan erikseen lammas- ja nautaeläimet sekä koirat. Pohjanmaan liitto huomauttaa, että lisäksi on mainittava Pohjanmaalle tyypilliset turkiseläimet.

Täysimääräinen korvaus on määriteltävä vastaamaan jälleenhankinta-arvoa (ei teurastusarvoa). Lisäksi täysimääräisyyteen on sisällytettävä myös susivahinkojen välilliset vahingot, mitkä voivat olla merkittäviä etenkin turkiseläin-keinoille.

Susikannan seurantatietojen tulisi olla ajan tasalla.

Pohjanmaan liiton mielestä Luonnonvarakeskuksen (Luke) vuosittain kesäkuun alussa julkaisema kanta-arvio perustuu tieteellisiin menetelmiin ja varsin laajaan aineistoon. Susihavaintoja keräävät suurpetoyhdyshenkilöt ovat avainasemassa susikantatietoja kerätessä. Pohjanmaan liitto kannattaa hoitosuunnitelmassa esitettyjä panostuksia suurpetoyhdyshenkilöiden kouluttamiseen ja motivoimiseen. Myös kansalaishavaintojen entistä parempi hyödyntäminen susikannan seurannassa on kannatettava esitys. GPS-pannoitusten osalta pitäisi pyrkiä nykyistä ajantasaisemman tiedon keräämiseen. Pantojen akkujen kestävyys kehittyessä tähän on tulevaisuudessa entistä paremmat tekniset edellytykset. Luken kehittämä susikannan ennustemalli antaa myös arvokasta tietoa susikannan vaihtelusta vuoden mittaan. Päätöksenteossa on syytä käyttää olemassa olevia seurantatietoja.

Suurpetoasioista pitäisi käydä asiapitoista ja ratkaisukeskeistä vuoropuhelua.

Susikannan hoitosuunnitelmassa korostetaan vahvasti viestinnän merkitystä hallinnon, tutkimuksen ja sidosryhmien välisen vuoropuhelun kehittämisessä. Pohjanmaan liitto allekirjoittaa tämän tavoitteen, mutta ei ole vielä täysin vakuuttunut, tuleeko tämä tavoite etenemään juhlapuheista käytännön toimenpiteiden tasolle. Monilla Pohjanmaan asukkailla on tunne, ettei heidän suurpetoihin liittyviä huoliaan oteta vakavasti. Lausuntokierroksella olevassa hoitosuunnitelmassa kirjoitetaan varsin kriittiseen sävyyn metsästäjien ja paikallisten toimijoiden tuntemasta epäluottamuksesta riistahallintoa ja suurpetotutkijoita kohtaan. Pohjanmaan liiton mielestä hoitosuunnitelmassa on syytä suunnata katse selkeämmin tulevaisuuteen ja aloittaa vuoropuhelu niin sanotusti puhtaalta pöydältä.

Österbottens förbund – Pohjanmaan liitto

Mikaela Björklund
Maakuntahallituksen ensimmäinen
varapuheenjohtaja

Kaj Suomela
Maakuntajohtaja